

Kok

Wij zijn een belangrijke handelsnatie en behoren tot de grootste investeerders in buitenlandse markten. De wereldmarkt is groter en toegankelijker geworden en biedt daardoor meer kansen. Tegelijkertijd maakt de crisis in Azië nog eens duidelijk hoe kwetsbaar afzonderlijke landen zijn geworden voor internationale ontwikkelingen. Nederland heeft met zijn open economie groot belang bij een stabiel en krachtig multilateraal handelstelsel. De regering zal zich inzetten voor een verdere versterking hiervan en erop toezien dat de spelregels ook arme landen in staat stellen hieraan effectief deel te nemen.

De behoefte aan ondersteuning bij de armste landen blijft onverminderd groot. Terwijl de hulpomvang internationaal helaas terugloopt, blijft ons land met een bijdrage van 0,8% van het BNP een voorbeeldfunctie voor velen vervullen. Ontwikkelings-samenwerkingsbeleid zal zich in hoge mate blijven concentreren op verbetering van de levensomstandigheden van de armsten. Dat zijn vooral vrouwen en kinderen. Economische groei is hiervoor noodzakelijk maar niet voldoende. Gericht beleid is nodig om ongelijkheid te verminderen en arme mensen toegang te verschaffen tot hulpbronnen waarmee zij hun leefsituatie kunnen verbeteren. Zeggenschap en participatie zijn hierbij sleutelbegrippen.

Het beleid voor de allerarmsten in de wereld behelst meer dan een overdracht van geld. Het gaat ook om internationale afspraken in de sfeer van de wereldhandel, het mondiaal financieel stelsel en sociale doelstellingen, die arme landen reële kansen geven te delen in de mondiale welvaartsgroei en het lot van hun burgers te verbeteren. Dit noopt tot een afgewogen inzet van middelen in bilateraal en multilateraal verband. Onze positie in de multilaterale instellingen schept ruimte voor een actieve bijdrage aan de behandeling van wereldvraagstukken. Wij zullen die ruimte zo goed mogelijk benutten.

Nederland levert een belangrijke bijdrage aan humanitaire hulpverlening en aan behoud en herstel van vrede en veiligheid in Europa en daarbuiten. Daarvoor bestaat in ons land gelukkig brede steun. Het is ons de laatste jaren en maanden genoegzaam duidelijk geworden hoe moeizaam en zwaar deze taak-

vervulling is, in het bijzonder voor de daarmee belaste militairen.

Opgedane ervaringen mogen niet tot de slotsom leiden dat ons land zich in de toekomst aan zijn internationale verantwoordelijkheid tot het leveren van een bijdrage aan vredesoperaties zal onttrekken. Mede daarom staat de noodzaak om een moderne, goed getrainde en goed toegeruste krijgsmacht te behouden recht overeind. Aan dit uitgangspunt zullen de in het regeerakkoord opgenomen bezuinigingen op de defensiebegroting geen afbreuk mogen doen. De krijgsmacht voert haar hoofdtaken overwegend in internationaal verband uit. In dit kader zijn de NAVO alsmede andere bilaterale en multilaterale samenwerkingsverbanden van groot belang. De internationale dimensie zal nadrukkelijk bij de uitwerking van de financiële afspraken over Defensie worden betrokken. Bij de opstelling van de nieuwe Defensienota zal terdege rekening worden gehouden met de uitkomsten van de herziening van het strategisch concept van de NAVO dat volgend voorjaar wordt afgerond. Daarbij komt de vraag aan de orde welke prioriteiten Nederland voor de taken en middelen van de krijgsmacht stelt. Ook het personeelsbeleid komt in de nieuwe Defensienota aan de orde, met aspecten als goed werkgeverschap, voldoende wervingskracht, een goede personeelsopbouw en een flexibeler diensteinderegelung.

Voor een duidelijk herkenbaar Europees en internationaal profiel is een pragmatische, realistische, slagvaardige en ook idealistische aanpak nodig. Idealistisch als het gaat om onze beginselen en doelstellingen. Pragmatisch als het gaat om het bewaken van de Nederlandse positie en belangen. Realistisch als het gaat om haalbaarheid en het zetten van concrete stappen. Slagvaardig als het gaat om het tempo waarin en de overtuigingskracht waarmee wij opereren. Onze inspanningen in internationale organisaties en de samenwerking met de Europese partners zijn onlosmakelijk met onze bilaterale betrekkingen verbonden. Wij zullen doorgaan met de versteviging van die betrekkingen.

Mevrouw de voorzitter! Aan de vooravond van een nieuwe eeuw mogen wij met dankbaarheid vaststellen dat het in veel opzichten goed gaat met ons land. Maar in

menig opzicht hebben wij nog niet voldoende kunnen bereiken. Bovendien dienen nieuwe problemen en uitdagingen zich aan. Het geheel van de voornemens van de regering waarover ik heb gesproken, doet een beroep op eenieder om in de lijn van onze nationale tradities met een gezamenlijke inspanning verder te bouwen aan een samenleving die aan mensen goede kansen biedt op individuele ontplooiing en welvaart, een samenleving ook die zich kenmerkt door een grote verbondenheid. Dat is een verbondenheid tussen zwakken en sterken, tussen jong en oud en tussen mannen en vrouwen. Ons land zal ook in de volgende eeuw een goed thuis moeten zijn voor allen die hier wonen.

□

De **voorzitter**: Ik stel aan de Kamer voor, hedenmiddag om drie uur verder te gaan met deze vergadering.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 12.19 uur tot 15.00 uur geschorst.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Op verzoek van de CDA-fractie benoem ik:

- in de commissie voor de Werkwijze der Kamer het lid Buijs tot plv. lid in de bestaande vacature, het lid Van der Hoeven tot lid in plaats van het lid Bijleveld-Schouten, het lid Bijleveld-Schouten tot plv. lid in de bestaande vacature, het lid Biesheuvel tot lid in de bestaande vacature, het lid Van der Knaap als plv. lid in de bestaande vacature, het lid Verhagen als lid in de bestaande vacature, het lid Van Wijmen als plv. lid in de bestaande vacature, het lid Van de Camp tot lid in de bestaande vacature en het lid Dankers tot plv. lid in de bestaande vacature;
- in de commissie voor de Verzoekschriften het lid Van Wijmen tot lid in de bestaande vacature, het lid De Haan tot lid in de bestaande vacature en het lid Wijn tot plv. lid in de bestaande vacature;
- in de gemengde commissie van Toezicht op de Griffie voor de Interparlementaire Betrekkingen het lid Verhagen tot lid in de bestaande vacature;
- in de Raadgevende Vergadering

Voorzitter

van de Raad van Europa en West-Europese Unie het lid Leers tot lid in plaats van het lid Van der Linden en het lid Verhagen tot plv. lid in plaats van het lid Leers;

- in de Noord-Atlantische Assemblée het lid Van Ardenne-van der Hoeven tot lid in de bestaande vacature;
- in de OVSE-Assemblee het lid De Milliano tot lid in de bestaande vacature;
- in de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad het lid Van der Knaap tot lid in de bestaande vacature, het lid Verburg tot plv. lid in de bestaande vacature, het lid Verhagen tot plv. lid in de bestaande vacature en het lid Eurlings tot lid in de bestaande vacature;
- in de interparlementaire commissie inzake de Nederlandse Taalunie het lid Ross-van Dorp tot lid in de bestaande vacature en het lid Atsma tot lid in de bestaande vacature;
- in de Contactgroep Groot-Brittannië het lid Balkenende tot lid in de bestaande vacature;
- in de Contactgroep Frankrijk het lid De Milliano tot lid in de bestaande vacature en het lid Stroeken tot lid in de bestaande vacature;
- in de Strategisch Overleg Informatievoorziening Tweede Kamer het lid Wijn tot lid in de bestaande vacature;
- in de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen het lid Visser-van Doorn tot plv. lid in plaats van het lid Hillen.

Aangezien voor de stukken gedrukt onder de nummers 26064, 26066 (R1618) en 26068 de termijnen zijn verstreken, stel ik voor, dat wat deze Kamer betreft, de daarbij ter stilzwijgende goedkeuring overlegde stukken zijn goedgekeurd.

Ik stel voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Aangezien voor de stukken 26050, 26055, 26056, 26059, 26061, 26080, 26083, 26105 en 26107 de termijnen zijn verstreken, stel ik voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Ik stel voor, de stukken 22187, nr. 61, 25263, nr. 44, 22054, nr. 36, 22236, nr. 55, en 24578, nr. 12, voor kennisgeving aan te nemen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer De Wit.

De heer **De Wit** (SP): Mevrouw de voorzitter! Op 21 juli van dit jaar heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken aan de Kamer een brief gestuurd over de uitvoering van de motie-Poppe betreffende de invoering van een algehele vervangingsplicht inzake oplosmiddelen. De staatssecretaris geeft in de brief aan dat hij de motie niet wil uitvoeren in de door de Kamer beoogde zin. Dat is naar de mening van de SP-fractie een zaak die niet in de haak is. Ik zou u daarom willen verzoeken deze brief op de agenda van de Kamer te plaatsen, zodat de Kamer er op korte termijn een debat over kan voeren.

De **voorzitter**: Ik zal daarover op een nader tijdstip een voorstel doen. Het lijkt mij goed de vaste commissie advies te vragen over de verdere behandeling.

Het woord is aan mevrouw Karimi.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Mevrouw de voorzitter! Uit de media hebben wij vernomen dat er in de een of andere la in het ministerie van Buitenlandse Zaken een interessant rapport ligt over de relatie tussen Nederland en Suriname in de afgelopen 23 jaar, met als titel De witkwaad aan de regenboog. Volgens de berichten zou de publicatie van het rapport tegengehouden zijn door de voormalige minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

Wij zouden graag minister Herfkens, de huidige minister voor Ontwikkelingssamenwerking, willen vragen om het rapport naar de Kamer te sturen, vergezeld van een brief met haar reactie op de berichten in de media en met name op het bericht dat de publicatie van het rapport bewust is tegengehouden. Voorts zouden wij van haar willen vernemen welke politieke consequenties zij aan het rapport verbindt voor haar beleid.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Ik merk op dat over hetzelfde onderwerp schriftelijke vragen zijn gesteld door de CDA-fractie. Dan weet men op het departement meteen dat de Kamer eraan hecht

dat aan beide zaken recht wordt gedaan in het antwoord.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is wederom aan mevrouw Karimi.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Voorzitter! Zoals iedereen weet, wordt de situatie in de Democratische Republiek Kongo met de dag ernstiger. Wij zouden graag zien dat minister Van Aartsen van Buitenlandse Zaken en minister Herfkens voor Ontwikkelingssamenwerking in een brief aan de Kamer uiteenzetten wat het beleid in het kader van de Europese Unie is ten aanzien van de ernstige situatie in Kongo en hoe kan worden voorkomen dat deze situatie leidt tot een conflict in Centraal Afrika.

De **voorzitter**: Ik stel voor, ook het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het debat naar aanleiding van de **regeringsverklaring**.

□

De heer **De Hoop Scheffer** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Welkom onzerzijds aan oude en aan nieuwe bewindslieden, sommigen op onvermoede posten. Welkom aan twee nieuwe collega-fractie-voorzitters. Welkom aan de nieuwe Kamerleden die vanmorgen zijn beëdigd. Welkom aan Otto Vos die na veel gedoe ook weer onder ons is.

Laat ik bij het begin beginnen. Het regeerakkoord van het tweede kabinet-Kok waaraan toch lang is gewerkt, heeft geen behoorlijke titel meegekregen, geen doeltreffend motto, geen wervende ambitie. Ik wil aan de eerstverantwoordelijke vragen of dit toeval is of dat hiervoor bewust is gekozen. Volgens geruchten in de media tijdens de formatie, is er binnenskamers intensief nagedacht over zo'n wervende ambitie – "werk, werk, werk", wij herinneren het ons nog allemaal van de vorige keer – maar is men er niet uitgekomen en dat